

KIHNU LEHT

VÄLJAANDJA KIHNU VALLAVALITSUS

aprill 2012 nr. 3 (136)

TÄNA LEHES

Kihnu
tänavune
eelarve
võeti vastu

Sibulakuplite
näitus kutsub
kirikut
restaureerima

Muuseumis
saab õppida
lapilist tekki
kuduma

Kihnus
on nüüd
kõrdikirjade
kasutuskogu

Johannes
Leas
oponeerib
vallavanema
artiklile

Külli Laos
sai Theodor
Saare
preemia

Emakeeles ja
emakeelest

Foto: Mark Soosaar

Raigo ja Kaisa uudistejahil

Kolde Kaisa ja Pärna Raigo on tõusnud talvisest kooliõpilase seisusest neile endilegi ootamatult Vikerraadio kihnukeelseste uudiste saatejuhtideks.

„Tore on. Kui saame hakkama, võib teha küll,“ hakkab Raigo oma uuest ametist rääkima, kui Kaisa teda katkestab ja kõrva sosistab: „Räägi kihnu keeles.“

Selgitan neile, et lehelugu kihnukeelsest uudistest tuleb paraku siiski kirjakeelne – ei oska ma ju kihnu keelt kirja panna. Kaisa ei lase end sellest heidutada ning kõneleb intervjuu lõpuni kihnu keelt.

Tüdruk arvab samuti, et saatetegemine on tore, kuigi pärast koolipäeva on mõnikord raske, sest koju jõutakse õhtul hilja ja siis peab veel õppima hakkama.

Mõlema lapse arvates on

kõige raskem saate alguste ja lõppude väljamõtlemine ja seda teeb Mark Soosaar, nemad harjutavad teksti nädalauka, kui see ilmekalt ja loomulikult välja tuleb ja siis loevad teksti sisse.

Intervjuude tegemine seevastu on asja toredam pool. Kuigi juhendaja Mark Soosaar vihjab, mida küsida võiks, suudavad Raigo ja Kaisa ise küsimusi välja mõelda ja mõnusalt juttu veeretada.

Senistest saatelõikudest meeldis noortele reporteritele kõige enam lugu Alametsa poest, mis oli Kihnus esimene pood. Samuti oli tore kõnelda Härma Roosiga tähtedest ja Alametsa Arvoga lindudest.

Küsimusele, millist lugu lapsed kõige enam teha tahaksid, vastab Raigo: „Kui tuleks pommuudis, oleks vägev.“ Poiss ei pea ka kaua

mõtleva, mis see pommuudis olla võiks, vaid vastab kiiresti: „Lotovõit.“

Raigo pole varem saatetegemisele mõelnud ning arvab, et see ei mõjuta ka tema edaspidist elukutsevalikut. Kaisa on teist meelt.

„Meid on palju selles saates küsitletud ja olen arvanud, et tore oleks ise saadet teha, aga mõtleisin, et nii pisikesi ei võeta veel,“ räägib ta. Ta ei välista, et tulevane töö on kuidagi meediaga seotud. „Täitsa mõeldav, mulle meeldiks küll,“ leiab ta.

Igatahes tahavad Raigo ja Kaisa kihnukeelseid saateid teha nii kaua, kui võimalik. Nad on nõus oma suvepuhkuse ajal tööd jätkama.

„Ühe päeva nädalas teeme saadet, ülejäänud aeg on vaba,“ on nad arvamusel.

Loe edasi pöördel >>

Ingvar Saare astus IRLi

◆ Vallavanem Ingvar Saare astus Isamaa ja Res Publica Liidu liikmeks.

2009. aastast Kihnu vallavanema ametit pidanud Ingvar Saare sõnul on tal nende aastate jooksul välja kujunenud teatud suhtlusvõrgustik.

„Kuna kaalukamad nõuanded kuuluvad pigem IRLi ridadesse, siis leidsin, et on aeg olemasolevat võrgustiku veelgi laiendada ning otsustasin teha seda IRLiga liitudes.

Ka maailmavaateliselt sobib IRL mulle,“ ütles Saare.

Saare loodab, et erakonna liinis saab infovahetus Kihnu ja teiste väikesaarte murde ja rõõmude kohta olema kiirem ning vahetum, kuna erakondlik kuuluvus loob selleks senisest rohkem võimalusi.

Kihnu Leht

TÄPSUSTUS

◆ Veebruari Kihnu Lehes ilmunud artikkel “Maailmalõpu ristiretk” ei väljenda Kihnu vallavalitsuse kui asutuse ning juhtimisorgani seisukohti.

Artikli allkirjas toodud ametikoha nimetus (vallavanem) võib taolise väära ettekujutuse anda - vabandan mitmeti mõistetavuse pärast.

Tegemist on minu kui valimisliit Parem Kihnu liikme pilguheiduga Kihnu valla kohalikule poliitikale ning avaliku elu tegelastele.

Igäihel on vaba voli, kas nõustuda, arendada mõtteid edasi või väita hoopis midagi muud.

Ingvar Saare

Sibulakuplite näitus kutsub kirikut restaureerima

Pühapäeval, 15.aprillil kell 12 avatakse Kihnu muuseumis näitus **SIBULKUPLID MAASTIKUL.**

Tegemist on Eesti Arhitektuurimuuseumi näitusega Eesti õigeusu kirikutest, kabelitest ja palvemajadest.

Kuplilised õigeusu kirikud kerkivad Eesti maastikel õige ootamatutes kohtades. Piirkondades, kus õigeusk enam levis, mõjuvad nad loomulikult ning on tänagi hästi hoitud ja hoolitsetud (Setomaa, Peipsi veer, Ida-Virumaa, Lääne-Eesti saared). Samas on kümned Eesti pühakojad rohkem või vähem varemteks muutumas.

Näituse korraldamisega soovib Kihnu muuseum tõsta tähelepanu keskmesse Kihnu kiriku restaureerimisega seotud problemaatika. Kiriku juhatuse kirjutatud rahataotlusele saadi PRIA-st positiivne vastus. Raha on lubanud eraldada riik ja Kihnu vallavalitsus. Suurim toetus on laekunud väliskihnlastelt. Murelikuks teeb see, et annetuste arvele on laekunud vaid 64 eurot???

Näituse avamise päevast alates saab Kihnu muuseumis annetada raha kiriku restaureerimise toetuseks.

Oma panust andma kutsutakse ka teisi sihtrühmi peale kohaliku kogukonna, näiteks muinsuskaitsehuvilisi saarekülalisi või kihnlaste järeltulijaid, kes nüüdseks teistes paikades kodu on rajanud ja kellele kiriku külastamine palju vaimset jõudu ja positiivset energiat on andnud.

Liturgiad, laulatused, ristimised, matusetalitused, kirikukalendritähtpäevade tähistamised (neist kalleim ülestõusmise püha, millele eelneb suurinädal ja järgneb valgusõ nädal) on Kihnus kõige pikaealisemad ja väga olulised kultuuritegevused. Järeltulevatele põlvedele tuleb edasi anda korras kirik, sest rahva vara peab minema põlvest põlve.

Näituse avamisel on kohal piiskop Aleksander ja ülem-

preester Viktor Ivask, kes aitavad luua pinnast aruteludeks, milline võiks olla Kihnu kiriku homme päev.

Näitusega kaasneb kõigi Eestis asuvate õigeusu sakraalhitiste fotosid ja õigeusu koguduste-kirikute ajalugu sisaldav raamat Õigeusu kirikud, kloostrid ja kabelid Eestis (tekstid: J. Plaata ja A. Pantelejev; fotod: A. Maasik; kujundaja: M. Pedanik; eesti, vene ja inglise keeles, 1008 lk).

Noodi Maie

Toimetus

Toimetaja Anu Saare tel 514 5223
Kujundaja Pille Paalam
Väljaandja Kihnu Vallavalitsus
Trükikoda Hansaprint
Tiraazh 250

Kihnu Leht ootab teateid, kaastöid, fotosid, õnnetusi ja kuulutusi e-posti aadressil kihnu@kihnu.ee ja info@kihnu.ee, samuti võib need tuua Kihnu vallavalitsusse.

Muuseumis saab õppida telgedel lapilist tekki kuduma

Tänapäeval kootakse Kihnu peredes valdavalt 2 tallalaua ja 1 paari niitega telgedel, aga lapilist tekki tuleb kududa 4 niie ja 4 tallalauaga.

Selline kanga kudumine oli 100 aastat tagasi Kihnus üpris tavaline. Kõik käteräti-, süngi- ja seljariidekangad kooti kodus ja enamasti 4 tallalauaga telgedel. Nn kalaroogu ja silmilisi linu on Kihnu muuseumi kogus mitmeid, aga villast lapilist tekki on ainult 1 - Kaevandu talust saadud väike titatekk.

Selle teki järgi on muuseumi teljed kudumisvalmis seatud ja Tüرنpuu Kai nõus huvilistele õpetust jagama. Mõelge välja endale sobiv aeg ja leppige kokku muuseumi telefonil 446 9717!

<<Algus pöördel

Oma häälega, mis raadio eetris teistmoodi kõlab, on nad harjunud ega pea seda enam „imelikuks.“

Kihnu inimesed teavad, et Raigo õpib 6. ja ja Kaisa 4. klassis ja need, kes koolimajja sisse astuvad kohtuvad nende mõlemaga juba fua-jees, kui pilgu autahvliile pööravad. Õpetajana tean, et koolitunnis on mõlemad taitbukad, särtsakad ning nendega on tore maailma asjade üle aru pidada ning koolinäidendites võib neile peaosalistena kindlalt loota.

Küsimusele, kas Raigo ja Kaisa on mulle nüüd kolleegid vastavad nad kõhklematult. „Jaa. Mõnes mõttes küll.“

Edu ja positiivseid pomm- uudeid uutele kolleegidele!

Anu Saare

Kihnu muuseumil on nüüdsest kõrdikirjade kasutuskogu

Kihnu muuseumi tegevust mõjutab positiivselt see, et põrimus elab täisverelist elu Kihnu kodudes.

Sellest tuleneb vajadus lisaks arhiivkogude arendamisele, mis on suunatud eelkõige tulevastele põlvetele teadmiste jäädvustamisega, arendada kasutuskogusid, mida saavad kasutada tänased Kihnu elanikud.

Enne kõrdikudumise alustamist otsitakse tavaliselt

küla pealt meeldiva kirjaga kõrt ja laenatakse kirja ette- tegemise ajaks enda kätte. Nüüdsest on veel teine võimalus: otsida kõrdikiri muuseumi kasutuskogust.

Kõrdikirjade kasutuskogu kujutab endast värviliselt välja printitud kõrdikirjade fotosid. A3 formaadis lehele on elusuuruses (mõõt 1:1) välja printitud kõrdi mõlemad lapid ja erinevat värvi triipude juurde on kirjutatud lõngade arvud.

Kõrdikirjad pildistas ja

vormistas andmed trüki- kõlbulikuks Tüرنpuu Kai. Rahalist tuge värviliste väljaprintide tegemiseks õnnestus muuseumil taotleda Eesti Kultuurkapitalilt.

Loodetavasti aitab kõrdi- kirjade kasutuskogu suuremal kirjavarientide hulgal elavas kasutuses püsida. Praegu on kasutuskogus 90 erinevat kirja (sh punased, poolpunased, sinised kõrdi- kirjad), kogu täieneb pidevalt.

Noodi Maie

Õpilastõ kirjatüede paramad ond selgun

◆ Niärikuu keskpaegast piäle said õpilasõd ning täüskasun inimesed vällä mõtõlda, kirja panna ning võistlusõlõ suata luulõtusõ ning jutta. Kirjutati erinevätel teemadõl: õpilastõ luud riäkõsid kuõlielust, loodusõst, kodosuarõst, isämuast; suurõd inimesed kirjutõsid kua oma jõlusast kodokohast

(Kihnust ning Manõjast), oma tüedest ning tegemistest, loodusõst ning paelust muust. Ette iä oli sie, et võistlusõlõ esitõti luuletusi ning jutta kua pissiksete lastõlõ.

Õpilastõ siäst paramad kirjutõjad olid Joanna Kott, Raimond Lilles, Kaisa Laos, Mattias Laos, Raigo Tõsetõin,

Merilin Saare, Egle Laos.

Kuõlilapsõd, paramatõ tüede kirjutõjad, said omalõ raamatu, kõik võistlusõst osavõttõjad pastapliätsi.

Suurtõ inimeste paramad kirjatõied selguvad jurikuu lõppus.

Ette suurõd tänud kõikõle kirjutõjatõlõ.

Sarabu Silvi

Kihnu eelarve võeti vastu

◆ Kihnu volikogu võttis vastu 2012. aasta eelarve kogumahu 1 002 191 eurot.

Volikogu liikme Johannes Lease ettepanek loobuda Kihnu Majanduse OÜ 14400 eurosest toetust ja tõsta Kihnu kooli õpetajate palku 10 protsendi võrra ei leidnud volikogu enamuse toetust ja eelarve võeti vastu seda parandusettepanekut arvestamata.

Kihnu vallavalitsus esitas volikogule seisukoha, et ei pea asjakohaseks ettepanekut, kus allasutuste majanduskulude vähendamise arvelt tõsta ühe asutuste palgafondi. Leas ei pidanud õigeks, et valla raha kulub ühe ettevõtte teotuseks, samal ajal kui teised toetust ei saa.

Eelarve vastuvõtmise poolt hääletas viis ja vastu oli kaks volikogu liiget.

Vallavanem Ingvar Saare ütles, et tänavune eelarve võimaldab valda arendada ja rahulikult edasi elada.

Anu Saare

Pärast "Maailmalõpu ristiretk" lugem

Pea tunnistama, et järjekordset vallavanem Ingvar Saare artiklit „Maailmalõpu ristiretk“ lugedes valdasid mind segased tunded.

Minu esmane reaktsioon oli nõrdimus, siis viha ja lõpuks mõtlesin tõsiselt, kas sellise kirjutükile üldse on mõtet vastata. Ma annan täiesti aru, et kui noorel tõusval tähel poliitikataevas on vaja kujutada ennast sangarina, kes vaatamata Kurja Juku salasepitsustele tüürib oma armsat kodusaart helge tuleviku poole, siis ega keegi sellise noore vihase mehe vastu saa.

Edaspidi palun siiski mulle mitte omistada tundeid ja mõtteid, millest vallavanemal ei ole ega saagi olla mingit aimu ja palun edaspidi mind mitte portreerida läbi enda väärtushinnangute.

Kuna aga ka selles artiklis jätkab Ingvar Saare temale omaks saanud stiili pilgata ja mõnitada ka minuga seotud inimesi, siis lubatagu mul siiski vastata.

Kõigepealt jääb mulle pisut arusaamatuks, mis täpselt häirib vallavanemat volikogu opositsiooni töös. Kõigepealt võib välja lugeda etteheite, et opositsioon on vaikselt „mugavusstoonis“. Sellest järeldab Ingvar, et teised valimisliidud toetavad nende tegevust, olgugi, et „mõnikord vastu hääletades“.

Ma ei loeks toetuseks seda, kui pärast nelja aastat ühist valitsemist lahkuvad valimisliidust osa rahvast ja kandideerib uutel valimistel uue nime all. Pole saladus, et sellise julguse eest on kõvasti lõivu makstud.

Tõsi, ega opositsioonil eriti muid vahendeid oma mittenõustumist näidata polegi, kui vastu hääletades. Loomulikult toetab opositsioon algatusi ja ettepanekuid, mis on nende arvates läbipaistvad ja mõistlikud.

Aga kui siis häälekamalt oma rahulolematust väljen-

datakse, saab vastuolijale osaks ridamisi süüdistusi, küll pahatahtlikkuses, küll kõiges muus. Ingvar heidab ette isegi vallamajas koopia tegemist, kuigi selle eest maksan ma ise ja lõppude lõpuks teengi ma ju volikogu liikmena oma tööd!

Austav dirigendirool!

Ingvar on omistanud mulle dirigendirolli, kes, nagu tema nägemusest võib aru saada, juhib kogu vaenutegevust vallavalitsuse vastu.

Dirigeerida oleks vist tore, aga pean Ingvarile pettumuse valmistama. Seni olen volikogus palunud vastuseid küsimustele, mis on tekkinud Kihnu valla elanikel.

Loodan, et Ingvar ei ole nii naiivne ega arva, et kõik peavad õigeks vallavalitsuse rahakasutust või käitumist mitmete tähtsate otsuste tegemisel.

Nüüd aga asjast. Eelmisel aastal tõstis volikogu Mare Mätase ettepanekul vallavanema palka 1050-lt eurolt 1300-le. Lisaks on vallavanemale ette nähtud kuni 250 eurot kütusekompensatsiooni. Ettepaneku põhjenduseks oli, et muidu võib vallavanem Ingvar Saare lahkuda ja kust siis jälle sellise toreda vallajuhi leiame. Enne palgatõusu ettepanekut eraldas Kihnu vallavalitsus raha SA-le Kihnu Kvaliteetiruum 2350 eurot omafinantseeringu katteks ja pärast ettepanekut samas mahus. Igati tore, kui vallavalitsus leiab vahendeid! Aga tsiteerigem vallavanemat: „Vaieldamatult on raha üks motiveeriv jõud, makstagu seda siis endale või kellelegi teisele. Teisel juhul vist motiveerivamgi“.

Ingvaril on õigus - ettepaneku sisse seada volikogu liikme nn töötasu oli tõesti tingitud vallavanema palgatõusust. Esialgse summa - 100 eurot pakkusin välja arutelu algatamiseks. Lisaks võimekale vallavanemale, kes palgatõusu saamata võib lahku- da, pakiksid oma asjad võib-

olla ka volikogu liikmed. Samas tuleb tunnistada, et volikogu liikmel kaasneb siiski ka oma tööga kulutusi, mida ta võib-olla ei peaks oma taskust kinni maksma. Sellele ei vaielnud keegi ka vastu.

Aga väga tore on lugeda, et mõistlik ettepanek vähendada summat 50-lt eurolt 30-le tuli valimisliidult Parem Kihnu. Veelgi parem oleks ju välja paistnud, kui nn volikogu liikme töötasust oleks hoopis loobunud, aga seda ettepanekut Valdo ei teinud, eks temalgi hakka „räimerahad“ otsa saama.

Kihnus õpetatakse lastele, et haigus ja vanadus on kaks asja, mille üle ei naerda, sest nende eest pole keegi kaitsitud.

Ingvar kirjutab, et Juku ettepanek oli maksta tasu ka siis, kui istungilt on puudunud. Seda tõesti arutati. Volikogus üldse arutatakse palju asju. See ongi meie töö. Aga mõnitada seda, et inimene pidi haiguse tõttu volikogu istungilt puuduma ning vihjata, nagu oleks ta selle eest ikkagi tasu soovinud...?! Mul pole lihtsalt sõnu...

Koolimajas ruumipuudus

Aga nüüd kooli juurde. Küsin otse : miks ei või mind Kihnu vallavolikogu liikmena huvitada, mis toimub Kihnu koolis? Miks peab Kihnu vallavanem minu õigustatud huvi pealetungiks ja populismiks?

See, missuguseks on muutunud viimastel aastatel Kihnu kool, on kahetsusväärne. Ruumipuudus, viletsad töötajad. Lasteaed on ruumipuuduses vaevelnud avamisest saati. Nii Ingvar kui endine vallavanem Annely Akkermann on selles süüdistanud lapsevanemaid, kes ei olnud rahul lasteaia avamisega/laiendamisega kooli arvelt, kuid ometi kasutavad nüüd agaralt lasteaia teenuseid!

Algselt lubati, et kool ei kaita lasteaia tõttu ühtegi ruu-

mi. Projekti teine etapp, mis nägi ette muuhulgas ka teise korruse väljaehitamise, jäi aga teostamata. Miks? Kelle vea tõttu?

Aga nüüd Ingvari liitmisoskuse juurde. Ehkki Ingvar seda otse välja ei ütle, vihjab ta tõenäoliselt eraettevõtjatele ruumide rentimisega töösiasjale, et minu abikaasa on samuti ettevõtja. Kas see tähendab, et iga kord, kui ma räägin eraettevõtjatest, pean ma silmas oma abikaasa ettevõtet?

Äkki värskendad mu mälu, Ingvar, ja ütled, kes, millal ja kus pakkus välja ruumide rendi eraettevõtjalt. Kes, millal ja kus on pakkunud vallavalitsusele rendiks Kihnu Poe ruume? Kui tegemist on sinu sõpruskonnas levivate hirmudega, siis kas peaks neid esitama kohaliku lehe veergudel? Kartus peab olema suur, sest mõned aastad tagasi keelas Ingvar oma suulise ukaasiga valla allasutustel Kihnu Poest isegi WC-paberi ostmise.

Veel üks väike õiendus. Vala kaebas 2009.aastal kohtusse minu abikaasa firma, OÜ Insula, mitte mina. See, kui palju kulus Insulal kohtukuludeks, ei ole üldse vallavanema asi arvata, sest ettevõtja kulutab kohtus käies enda, mitte maksimaksja raha. Leping loeti kehtivaks! Leping lõpetajaks loeti minu naise ettevõtte, OÜ Insula, mitte Juku. Kui kohus nii otsustas, siis mis seal ikka. Oma abielu ma siiski lahutada ei kavatsen, hoolimata sellest, et Ingvaril näikse olevat sellega tõsine probleem.

Miks ma tegin ettepaneku tõsta kogu kooli personali palku? Aga sellepärast, miks paljud toetasid kuutagust haridustöötajate streiki. Et õpetajad ja ka lasteaikasvatajad saaksid raske töö eest õiglast tasu!

Muidugi, ega raha selleks pole lihtne leida. Kõik algab prioriteetide seadmisest. Aga millega oleks õpetajad pidanud kaasa minema? Mi-

nisti

na tegin ettepaneku ja õpetajad sellele vastu ei olnud! Muud „kaasaminekut“ nagu ei ootakski! Ja mis partorgist on jutt?!

Mis puutub Kihnu positiivset meediakajastust, siis tösi, Kihnu on alates 2005. aastast meedias äärmiselt positiivset kajastust leidnud. Eriti, mis on seotud valla tegemistega.

Kohati meenutades stiili „viisaastaku plaan nelja aastaga!“ Ainuüksi lasteaia avamisest ilmus väikeste vahedega 5-6 uudist, lõpuks muutus asi paljude silmis juba naeruväärseks. Missugused probleemid on pooliku lahenduse tõttu hiljem tekkinud, juba nii suurt kajastust ei leia.

Kui Ingvar peab silmas minu avaldust riigikogu korruptsioonivastase võitluse komisjonile, siis sinna see ka läks. Ja mina pole seda kusagile mujale meediasse saatnud.

Kuidas info sellest näiteks Eesti Ekspressi sahinat rubriiki jõudis, teab Ingvar minust paremini. Selles olen ma veendunud. Seega on vallavanema jutt mingist minu artiklist lihtsalt vale.

Arupärimise koostas inimeste soovis komisjoni arvamust olukorra kohta, kus valla osalusega osatühingu rahaeraldise otsustavad samas osatühingus osalust omavad vallavalitsuse ja vallavolikogu liikmed.

Samas puudub minul volikogu liikmena näiteks igasugune õigus saada teavet selle raha hilisema kasutuse kohta, kuna tegemist on äriühinguga.

Muidugi pean tunnustama Ingvarit tõsise enesekriitika eest! Hea kuulda, et vaeva on nähtud selle nimel, et Juriidiliselt Oleks Kõik Korrektne (JOKK) ja NÄLISELT samuti õige. Soovin Ingvarile jõudul Kindlasti ei saa see kerge olema.

Johannes Leas,
vallavolikogu liige

Tõde ja õigus kihnu moodi

Asjata ei nimetanud A. H. Tammsaare oma suurromaanide tõde ja õiguse otsimise looks. Inimesed on aegade hämarusest saati tahtnud teada tõde toimuva kohta, janunenud õiguse ning õigluse järele.

Eesti põhiseaduse preambulagi ütleb, et meie riik on rajatud vabadusele, õigusele ning õiglusele. Kas aga ikka on?

Tõel on palju tasandeid. Kaugvaates paistab tõde üsna ühene. Linnulennult on tõesti Kihnu üks saar Läänemeres. Kui aga vaadata siinset loodust ja saareelanikke inimsilmade kõrguselt, siis hakkavad tõed ristuma kui lained Pitkänä neemel.

Kihnlased käivad küll kahel jalal, oskavad ka lugeda ja kirjutada, osa neist räägivad veel ilusat kihnu keelt ja mõned saavad valimistel korraliku hääletasaagigi.

Seega tõde on, et kihnlased on inimesed ja mitte kaalkirjakud. Või arvab keegi teisiti?

Hätta jääme aga siis, kui kõrvutame inimeste sisu, nende tõelist olemust. Tõde kipub siis libisema peost kui angerjas, kelle hoidmine kolme sõrme vahel on kui unustatud pärimus...

Õigus oma tõekspidamistele

Eestil läks õnneks – juba terve inimpõlve elame taas paljude tõdede ühiskonnas. Demokraatlikku riigikorda saab nautida ka Kihnu kogukond, kellest kahjuks(?) või õnneks(?) suur osa ei ela enam kodusaarel.

Vastavalt meie põhiseadusele on igal inimesel õigus oma usutunnistusele, oma tõekspidamisele. Oleme juba unustanud, et vaid paarikümmend aastat tagasi tuli meil oma rahvuskultuuri hoida riigis, kus valitses meist väga kauge huvigrupi üks ja ainus tõde...

Ma ei igatse taga olnud aegu, ent meelest ei kao

kolhoosi „Nõukogude Partisan“ üldkoosolekud vanas rahvamajas. Kokku tulid kõik täiskasvanud kihnlased, kes parajasti polnud haigevoosis või traaliga Läänemeres.

Nad kogunesid hoolimata sellest, et valikuid oli võrratult vähem kui tänasel väikesaare üldkogul. Aga kolhoosi juhatus tahtis rahvaga rääkida, sest nägi oma saare elanikes jõudu, kelle

Rohkem sallivust, rohkem teiste inimeste tõekspidamiste ärakuulamist.

ga koos Kremli suurematele rumalustele vastu seista.

Tõsi, rahva hulgas oli ka mehi ning naisi, kes esimehele, raamatupidajale või püügitehnikule vahel üsnagi valusat tõde näkku ütlesid, ent seda ei tehtud vihaga. Muhedat kriitikat saatis vabastav naer.

Miks on täna vastupidi? Miks vaatavad need vähesed kokkutulnud piinlikult maha, kui mõni julgem suu lahti teeb ning valla juhtimise kohta oma tõde kuulutab?

Mitu erinevat tõde

Mis on juhtunud eestlas-tega Kihnus, Ruhnus, Saaremaal, mandril?

On see hirm tööandjate ees, kelle käes on kohalik võim? Või on see aasta-aastalt süvenev usk, et eksisteerivad nn „õige“ ning „vale tõde“?

Kas idaneb vaat et igas teises omavalitsuses Toompea sündroom, mille järgi „õige tõde“ ning „õige õigus“ on vaid neil, kellele ajahetkel kuulub avalik võim?

Olen sellist nn „ühe ajupoolkeraga juhtimist“ nime-tanud ühemiljonilise rahva puhul ülimalt hädaohtli-

kuks riskiks. Tuhandeid kor-di riskantsem on see nähtus aga väikeses kogukonnas. Liiga väike otsustajate ring, kompetentsi puudumine, haldussuutmatuse ning tagajärjed ongi käes - kalur-kond sulab kokku kui kevadine lumi ja noored punuvad pesad kodusaare asemel hoopis välismaale...

Euroopa inimõiguste kohus tunnistas rikkumisi Läänemetsa Juku kohtuloos. Üleriigilised telekanalid, raadio, ajalehed võimendasid rahvusvahelise kohtu otsust igaks oma tõest lähtudes. Ja siis andis politsei vabaks pistiseloo videod. Ühtede kihnlaste usk, et nende keskel elab kurjategija, sai lambiõli juurde.

Nad nägid nüüd ju oma silmaga, et Luik andis Leasele üle kollase kilekoti ning hetk hiljem hakkas politsei seda raha üle lugema!

Tubli annuse usku said juurde ka need kihnlased, kes usuvad, et video oli lavastus, sest nende nägemist mööda andis Luik Leasele kollase kilekoti, raha aga tuli välja valgest kilekotist.

Ühtede tõde järgi on süüdimõistetud inimene kurjategija elu lõpuni, teiste tõde järgi on karistuse ärakandnud inimesel õigus võrdsele kohtlemisele nendega, keda saatus paremini hoidnud.

Kellel on siis õigus? Vana-rahvas arvas, et kui kaks inimest tuliselt vaidlevad, siis on õigus mõlemal poolel... Mida ma oma jutuga öelda tahan?

Rohkem sallivust, rohkem teiste inimeste tõekspidamiste ärakuulamist ja vähem oma tõde valjuhääletatult kuulutamist, head kihnlased siin- ja sealpool merd! See laev, kus igal meeskonnaliikmel on õigus ja võim kaasa rääkida, seisab paremini vees ning jõuab kindlasti kaugemale.

Mark Soosaar
Kihnu valla aukodanik

Muarjakuu 18. päevä oli Kihnu muusiumi näitusõruum rahvast täude:üsä paelu inimesi oli tuln Saare päevä tähistämisele. Veeda poeg Ilmar riäkis oma rännutiedest, Timu Endel sugupuu uurimisest. Kasõ Mark näütäs oma uut vilmi „Mereta-gusõd“, sedä uadati üsä suurõ uviga.

Aga selle päevä kõegõ tähtsäm asi - Theodor Saare aujõnna üleandmine. Selle sai **Koldõ Külli**, kissi ond ette paelu tein kihnu kiele ning kultuuri säilitämisel ning arõndämisel.

Ema keelest ja ema

Emakeelenädal toimus Kihnu koolis 12.-16. märtsini. Tegemisi jagus igaks päevaks.

Esmaspäeval avasime näituse meie kooli õpetajate koolivihikutest. Uudistamist jagus terveks nädalaks. On ju põnev näha, kuidas nägi välja algklassiõpetaja käekiri kooliajal või et õpetajagi on mõne töö eest kahe saanud. Rääkimata kunagistest grafiti-ilmingutest vihikutes (teemal kes kellega käib).

Teisipäeval oli viimane aeg esitada töid luule tõlkekongressile! Kätt prooviti August Sanga, Kersti Merilaasi ja Joel Sanga luulet kihnu keelde tõlkides. Ülesanne osutus parajaks pähkliks, sest luulekeel on teatavasti keerulisem (loe: poeetilisem) argikeelest. Siiski – saaki oli ja parimateks luule murdekeelde tõlkijateks osutusid Loviisa, Arlet ja Merilin.

Kolmapäeval toimunud viktoriin oli emakeelepäevale kohaselt täis küsimusi keelemeestest, aga ka kultuuritegelaste, tähestiku ja rahvakalendri teemal sai pead murenda. Karta olnud suurt spikerdamislainet ei järgnenud, arvestades, kui hoolikalt enne viktoriini telefoniga seinalehte pildistati. Erivanuseliste võistkondade seas võitis siiski pooleldi abiturientidest koosnenud võistkond, kuhu kuulusid Kristin, Kenneth, Lauri, Klaid, Lea, Krislin, Aivo ja Robin. Nende 23 punktile järgnes 18 punktiga väga tublilt põhiliselt noorematest koosnev seltskond (Hanna, Maariel, Kaisa, Keitlin, Karmo, Aidar, Liis) ja kolmanda koha saavutasid 17 punktiga Täpionu võistkonnas olnud (Janeli, Ivar, Indrek, Rasmus, Mattias, Arlet, Sander, Martin).

Neljapäevani sättisid õpetajad koos lastega saali üles valitud palu õpilaste omaloomingust. Seal oli nii kihnukeelseid luuletusi ja jutte ning lausa kihnukeelne näidendki. Luuletusi olid

Emakeel on tore keel
Mulle seda õppida meeldib ikka veel.
Alustasin tähtedest,
Kirjutasin sõnu nendest.
EMA oli esimene
EESTI oli mul teine.
Laulda meeldib emakeeles,
seda keelt pean ikka meeles.
Carmen Laos

lapsed ise illustreerinud. Lugesimlusti jagus ka peale vaheaga.

Omaloomingu eest said raamatuga ära märgitud Rünno kihnukeelne muistend, Lea fantaasialugu koolitunnist aastal 2050 ja Carmen'i mudelluuletus emakeelest.

Parimate kihnukeelsete luuletuste ja lugude auhindamise eest oli hoolitsenud Kihnu Kultuuri Instituut, kes omalt poolt tänas kõiki osalejaid pastapliiatsiga ja tublimaid raamatuga.

Neljapäeval toimus kirjanodusõhtu, kus, võib julgelt öelda, osales pool kooli. Koolisesel etluskonkursil esines kokku 19 last, lisaks esitati kihnukeelseid nalju ja dialooge. Kui lastel esinemisärevus maandatud, astusid viimaks üles ka õpetajad! Kes luges omaaegset lemmikluulet, kes lihtsalt silma jäänud toredaid ridu. Meelde jäävad olid kõik ja eriti südantsoo-

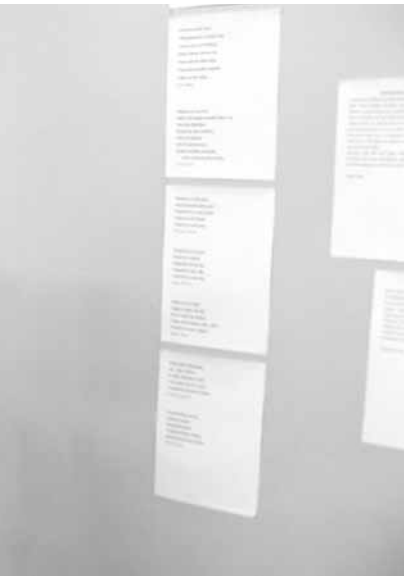

Märtsikuus peeti koolis stiilipäeva PUNK ROCK EMO, mis andis õpilastele rohkelt võimalusi end riietuse abil välja elada. Krislin, Angelika, Lea ja Merilin olid stiilipuhtad ja pilkupüüdvad.

**10. aprillil kell 18 Kihnu Koolis
LASTEVANEMATE
ÜLDKOOSOLEK.**

**Palume kõigil lastevanematel
leida aega koosolekul
osalemiseks.**

keelest

jendav oli žüriiliikme Noodi Maie loetud kihnukeelne luuletus.

Parimad nooremas vanuseastmes oli Károlin ja Raimond. Publiku lemmikuks valiti Kaisa. Vanemas vanuseastmes kuulutati parimateks Lea ja Kátrin ning publiku lemmik oli Angelika.

Emakeelenádalal jooksul osalesime veel Kihnu Kultuuri Instituudi veebipõhises viktoriinis,

selgitasime õigekirjavõistlusel välja parimad keeletundjad (I-III klassi arvestu-

ses parim Indrek, IV- VI klassi arvestuses Carmen ja VII-IX klassi arvestuses osutus parimaks õigekirja tundjaks Lauri)

Lastele meeldis väga kirjanduslik orienteerumine, mis põhines koolimajas vihjete põhjal vahefinišite otsimisel ja seal ülesannete lahendamisel. Arvesse läksid nii aeg kui ülesannete lahendamise õigsus. Võitis 7. klass, neile järgnes 5. klassi võistkond ja kolmandaks tuli 9. klass. Nooremas vanuserühmas võitis 4. klass ehk Kaisa, kellele järgnes 2.-3. klass.

Pärast orienteerumisraja läbimist arvasid kõik üksmeelselt, et marsruut võiks pikem ja põnevamgi olla ning ülesanded ja vihjed

rohkem peidetud. Eks kevadel proovime õues järgi!

Tundides sai sel nädalal kindlasti rohkem kui tavaliselt mängida sõnamänge, aga ka lugeda ja kaaslastele häid raamatuid tutvustada. Arutlesime lastega selle üle, milleks üldse on emakeelt vaja ja kuidas suhestuvad kihnu keel ja eesti keel. Või näiteks mis vahe on ema keelel ja emakeelel? Suus ju mõlemad ;-)

Veerandi viimasel päeval said kogunemisel kõik võitjad kiituskirjade ja auhindadega pärjatud ning võib küll öelda, et kõik lapsed olid tublid.

Aitäh kõigile, kes kaasa löid ja korraldamisel-sehkendamisel abiks olid!

Emakeeleõpetaja Hille

Mis meeldis emakeelenádalal kõige rohkem?

5. Kl õpilaste arvamusi:

Keitlin: Kõik meeldis. Viktoriin oli lahe.

Kevin: Kõik meeldis. Kõige lahedam oli viktoriin ja kirjandusõhtu. Maastikumäng oli natuke lihtne.

Mattias: Mulle meeldis viktoriin.

Katrin: Kirjandusõhtu.

Liis: Kõik oli lahe. Viktoriin.

Kátrin: Maastikumäng. See oli liiga lühike. Kirjandusõhtu. Dialogide etendamine meeldis eriti. Õigekirjavõistlus meeldis ka.

Kihnu muuseumis

◆ Neljapäeval, 5. aprillil algusega kell 10 videokoolituse 3. etapp - filmivõtted ja montaaž.

◆ Pühapäeval, 29. aprillil avatakse Kihnu muuseumis käsitöönäitus **KIHNU NAESTÕ TÄNÁVETALINÕ TÕE SII- NING SIÁLPUÕL MERD.**

Kihnu Kultuuri Instituut annab tiáda

◆ Maesõma kihnlastõ kogosuaminõ ond jurikuu 12. páává kellá 5-st Uiõ Kuntsi muusiumis.

Sellekorra suab õppi vardakoti tegemist;

◆ Jurikuu 29.pááva kellá 10.30-st ond Kihnu muusiumis Kihnu kielekoja koosolõk.

MÁRTS VALLAVOLIKOGUS

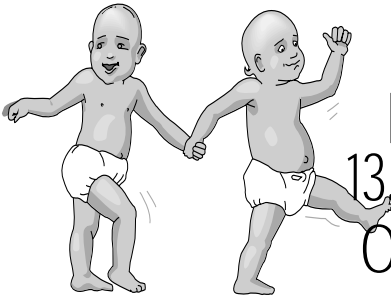
- ◆ Kinnitati Kihnu valla 2012. aasta eelarve;
- ◆ Taotleti Kihnu valla munitsipaalomandisse Kihnu vallas asuvate kohalike teede alune maa;
- ◆ Algatati Kihnu vallas Sääre külas Sigatsuaru detailplaneering ning otsustati mitte algatada keskkonnamõjude strateegilist hindamist;
- ◆ Muudeti Kihnu vallavolikogu 29. jaanuari 2010 määrust nr 1 „Kihnu valla eelarvest sotsiaaltoetuste taotlemise ja sotsiaalteenuste eest maskmise kord“. Põhilne muudatus: tõsteti koolitoetusi, paljulapselise pere toetust ja üksikvanema toetust. Määrusega on võimalik tutvuda Kihnu kodulehel (www.kihnu.ee);
- ◆ Kihnu vallavolikogu 30. septembri 2011 määruse nr 15 „Müügipileti hindade ja müügipileti vormi kehtestamine“ muutmine; Määrusega saab tutvuda Kihnu kodulehel;
- ◆ Vallavalitsuse liikme kohustustest vabastati alates 14. veebruarist 2012 Kihnu Vallavalitsuse pearaamatupidaja Janne Nazarov;
- ◆ Kihnu vallavolikogu kultuurikomisjoni esimeheks valiti Mihkel Leas;
- ◆ Kihnu vallavolikogu esindajaks Kihnu Kooli hoolekogusse valiti Mihkel Leas.

VEEBRUAR-MÁRTS VALLAVALITSUSES

- ◆ Korraldati lihtmenetlusega hange „Kihnu Tervisekeskuse ümberehitusprojekti peaprojekterija leidmine“;
- ◆ MTÜ-le Kihnu Spordiselts anti luba korraldada Vanarahvamaja platsil 21.-22. juulil 2012 üritus „Rannamängud-Rannarahva koostööseminar“;
- ◆ Tunnistati nurjunuks lihtmenetlusega hange „Kihnu Tervisekeskuse ümberehitusprojekti peaprojekterija leidmine“;
- ◆ Keelduti toetuse maksimisest;
- ◆ Eraldati üks üksikvanema toetus;
- ◆ MTÜ-le Eesti Gaidide Liit anti luba 11.-17. juulil 2012 Kihnus projektlaagri „Massakad Kihnumaal kultuuri õppimas“ korraldamiseks;
- ◆ Kinnitati Kihnu Raamatukogu nõukogu koosseisus Joel Sang, nõukogu esimees ja nõukogu liikmed Katrin Kumpan ja Maie Oad;
- ◆ OÜ-le Rannamäe Puhkeküla väljastati ehitusload vastuvõtuhoone, nelja majutushoone, väliköögi ja sitsuahju püstitamiseks Lemsi küla Rannamäe katastriüksusele;
- ◆ Kinnitati hajaasustuse veeprogrammi aruanne projektile „Uue-Matu puurkaevu ning Uue-Matu ja Metsamaa veetorustiku rajamine“.

Õnnitleme!

Heidi ja Heiki Olviste
(Tungi)
perre sündis
13. märtsil poeg
Oskar Olviste!

AS Kihnurand

otsib oma meeskonda järgnevaid
hooajalisi töötajaid:

- müüjat Kurase ja Rootsi kauplusesse
- müüjat/poe juhatajat Rootsi kauplusesse
- baaridaami/klienditeenindajat Kurase kohvikusse
- kokaabi Kurase kohvikusse
- kokka Linaküla Rannakohvikusse
- koristajat

CV koos kandideerimissooviga palun saata
hiljemalt 18. aprilliks 2012. a. aadressile
kihnurand@kihnu.ee

Lisainfo: Heli Nazarov, tel 5 340 8219

Aprillikuu sünnipäevalapsed

5. aprill

Leili Joala (Laevrandu) 70

6. aprill

Maria Laanemets (Tammiku) 78

13. aprill

Selma Türk (Maantee) 81

14. aprill

Veera Metsa (Metsamaa) 60

17. aprill

Lairi Völt (Sassi) 50

25. aprill

Theodor Vesik (Maantee) 75

26. aprill

Maria Laarents (Sauendi) 87

28. aprill

Anne-Mari Buravkova (Uusmäja) 72

Eino Sutt (Mati-Deetri) 60

Tiia Kiiagajaan tuleb

Kihnu tervisekeskusesse **massaaži**
tegema **9.-14. aprillil.**

Munalaiu liinil algas navigatsioonihooaeg

Reedel, 30. märtsil alustas regulaarreisidega Munalaiu liinil reisiparvlaev Amalie. Väljumised toimuvad kõikidel nädalapäevadel. Reisiparvlaev Liisi Pärnu liinil alustab 16. aprillist. Aprillis väljub Liisi kolmel päeval nädalas - neljapäeval, reedel ja pühapäeval. Sõiduplaanidega on võimalik tutvuda Kihnu Veeteede kodulehel www.veeteed.com

Suvegraafikule üleminek ning sellega kaasnev täiendavate reiside lisandumine Kihnu-Pärnu ja Kihnu-Munalaid laevaliinidel toimub 1. mail.

Reisiparvlaevag "Amalie" sõidugraafik liinil Kihnu-Munalaid 30.03.2012 kuni 30.04.2012

	Väljumine Kihnust	Väljumine Munalaiust
ESMASPÄEV	07:00	08:45
	10:00	14:30
	16:15	17:45
TEISIPÄEV	07:00	08:45
	16:15	17:45
KOLMAPÄEV	07:00	08:45
	16:15	17:45
NELJAPÄEV	07:00	08:45
	16:15	17:45
REEDE	07:00	08:45
	10:00	14:30
	16:15	17:45
LAUPÄEV	07:00	08:45
	16:15	17:45
PÜHAPÄEV	13:00	14:00

Lahkunud

JAAN KÖSTER
05.12.1930 - 21.03.2012